

сів для людей, де можна буде видобувати мінеральну сировину після її повного вичерпання на п'яти обжитих континентах. Але це може призвести до конфлікту за ресурси.

Сучасний екологічний стан, залишає бажати кращого, оскільки. Якщо людство не перейде на відновні і екологічно чисті джерела енергії та не почне жити в гармонії з довкіллям, це може призвести до глобальної катастрофи, напряму зв'язаної з парниковим ефектом, що в буквальному сенсі впливає на танення льоду Антарктиди, та відповідним збільшенням рівня океану.

Список використаних джерел:

1. Ананьев В. П. Передельский Л. В. Инженерная геология и гидрогеология Антарктиды. М.: Высшая школа, 2019. 271 с.
2. Байназаров А.М., Кандиба Ю.І. Географія: Довідник старшокласника та абітурієнта. Харків: Торсінг плюс, 2018.
3. Грушинский Н.П., Дралкин А.Г. Антарктида М.: Недра, 2018. 199с.
4. Державна програма досліджень України в Антарктиці на 2010-2021рр. – схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13.09.10 № 422-р
5. Дубровин Л.И., Козловский А.М. Советские антарктические станции. Л.: Гидрометеиздат, 1991. 254с.

ДОСЛІДЖЕННЯ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ У ПРАЦЯХ В. САДОВСЬКОГО

Слободянюк Б. С.

*Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка*

Науковий керівник – док. геогр. наук, проф. Заставецька Л. Б.

Дослідження в сфері географії населення України розпочалися у ХІХ столітті, завдяки науковим дослідженням Д. Журавського, П. Чубинського та ін. Однак найбільший розвиток цієї географічної науки розпочався на початку ХХ століття. Тоді вагомий внесок в розвиток географії населення здійснили С. Рудницький, О. Степанів, В. Огоновський, В. Садовський та ін. Однак наукова спадщина цих вчених тривалий час була недоступною для україн-

ських науковців. Лише з набуттям Україною незалежності ми маємо можливість ознайомитись і дослідити цей науковий пласт.

Мета статті полягає в дослідженні наукової спадщини Валентина Садовського і його внеском у демографічну географію.

Доволі вагомим був вклад вченого в демографічну географію, серед його найвідоміших робіт можна підкреслити такі праці «Українці поза межами УССР на основі перепису 1926 р.» (Варшава, 1931), «Північно-західна Україна в світлі статистики» (Львів, 1924), «Огляд літератури про українську демографію» (Варшава, 1931), «Людність західноукраїнських земель по польському перепису 30 вересня 1921 року» (Львів, 1927).

Демографічні праці географа були спрямовані в руслі вирішення насущних національно-політичних і наукових дилем того часу. Проте вони вимагають наукового усвідомлення і на сучасній фазі. Між тим, як довів аналіз наукової літератури, розслідуванням демографічних студій В. Садовського зараз займається вузьке коло науковців.

У статті «Людність західноукраїнських земель по польському перепису 30 вересня 1921 року» вчений розглядає показники перепису на територіях, історія яких споріднена з іншими країнами. У першому фрагменті тексту аналіз торкається перепису у Східній Галичині, у другому – перепис у північно-західних територіях. Потребою оволодіти та оцінити показники перепису населення 30 вересня 1921 року автор обґрунтував необхідністю встановити демографічну ситуацію, яка утворилась на західноукраїнських територіях внаслідок Першої світової війни та національно-демократичної революції. Перепис 1921 р. вносить до реєстру «не мову, а національність, яку встановлює кожна особа сама так, як хоче, причому жидівська національність виділена в окрему» [1, 2].

Щодо упередженості переписів населення автор відзначає: «В політичній польській літературі є й була тенденція малювати східні креси як край у національному відношенні цілком не закристалізований в цілях відстоювання виборчих польських пристрастей на схід. Сю тенденцію перенесено й в проведенні переписів» [4, с. 16]. Саме тому за переписами нероздільна

українська нація на відтворених теренах була відокремлена на «тутейших», поліщуків і руських.

Закінчуючи аналіз робіт Валентина Садовського з проблем демографії, слід зазначити, що межами даної статті характеризуються лише дві праці вченого-географа із зазначеної проблематики. Проте, за їхньою підтримкою можна спостерігати потужний пласт, досліджений професором Садовським у галузі суспільної географії. Предметом майбутніх розвідок мають стати наукові праці географа з проблем економічного районування, національної політики, регіональної та світової економіки.

Список використаних джерел:

1. Садовський В. В. Людність західноукраїнських земель по польському перепису 30 вересня 1921 року. *Студії з поля суспільних наук і статистики*. Львів, 1927. Т. 4. Вип. 1. 51 с.
2. Садовський В. В. Українці поза межами УССР на основі перепису 1926 р. *Українська людність ССРСР. Праці Українського наукового інституту*. Варшава, 1931. Т. 1. С. 138–160.
3. Професор Валентин Садовський / Упоряд. О. Шаблій. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2004. 306 с.
4. Садовський В. В. Північно-західна Україна в світлі статистики *Літ.-наук. вістн.* Львів, 1924. Ч. 11. С. 156–166; Ч. 12. С. 250–261.

